

Jaarverslag 2024

Contactinformatie en gegevens over de Pensioenfederatie**Pensioenfederatie**

De Pensioenfederatie is de overkoepelende belangenbehartiger van bijna alle Nederlandse pensioenfondsen. Zij vertegenwoordigt namens 149 pensioenfondsen de belangen van ongeveer:

- 6,4 miljoen deelnemers
- 3,9 miljoen gepensioneerden
- 8,4 miljoen gewezen deelnemers.

Het overgrote deel van alle werkenden is aangesloten bij een collectief pensioenfonds. De pensioenfondsen van de Pensioenfederatie beheren samen ongeveer 1.600 miljard euro.

(Cijfers per 31-12-2023)

Contactinformatie

Prinses Margrietplantsoen 90
2595 BR Den Haag
Postbus 93158
2509 AD Den Haag

T + 31 (0)70 76 20 220
info@pensioenfederatie.nl
www.pensioenfederatie.nl

© Overname van tekst(delen)
uit deze uitgave is mogelijk
na toestemming van de
Pensioenfederatie.

Aan de inhoud van deze
uitgave kunnen geen rechten
worden ontleend.

Den Haag, juli 2025

Inhoudsopgave

Contactinformatie en gegevens over de Pensioenfederatie	2
Voorwoord	4
1. Onze belangrijkste activiteiten	6
1.1. Implementatie Wtp en Transitiecommunicatie	6
1.2. Innovatie	7
1.3. Arbeidsmarkt	8
1.4. Communicatie	10
1.5. Europa	11
1.6. MVB	13
1.7. Uitvoerbaarheid	14
1.8. Governance	16
1.9. Beeldvorming	17
2. Onze vereniging	19
2.1. De taken van onze vereniging	19
2.2. Koers houden in onrustige tijden	19
3. Financieel jaarverslag 2024	30

Voorwoord

Koers houden in onrustige tijden

Als ik 2024 samenvat in twee woorden, dan is het 'koers houden'. Want dat was en is geboden in de snel veranderende wereld en de transitie naar het vernieuwde pensioenstelsel.

De **(geo)politieke ontwikkelingen** volgen elkaar razendsnel op en hebben stuk voor stuk effect op de pensioensector. Zo verandert het politieke en maatschappelijke sentiment rond duurzaam beleggen. Tegelijk is er de beweging en de vraag vanuit tal van sectoren om juist meer te beleggen. Bijvoorbeeld in woningen en de defensie-industrie.

Pensioenfondsen reageren op die ontwikkelingen. Niet zo zeer met gewijzigd beleid – pensioenfondsen zijn immers lange termijnbeleggers – maar wél met een uitleg over hun beleid. En ook met wat nodig is om meer investeringen in bepaalde sectoren mogelijk te maken. Altijd onder de voorwaarde van een goed pensioen voor werkenden en gepensioneerden in een leefbare wereld.

Als het om beleggen gaat, houden pensioenfondsen dus koers. Hetzelfde geldt voor de transitie naar het vernieuwde stelsel. Hoogtepunt van 2024 is natuurlijk dat **drie pensioenfondsen per 1 januari 2025 zijn overgegaan** op de nieuwe pensioenregelingen. Ze hebben gepioneerd en gebuffeld en verdienen een groot compliment. U komt de drie 'koplopers' in dit jaarverslag tegen: personeelspensioenfonds APG, beroepspensioenfonds Loodsen en het bedrijfstakpensioenfonds voor Werk en (re)Integratie (PWRI).

Ook de fondsen die hun transitie hebben uitgesteld verdienen lof. Dat getuigt van moed en realisme, en van het belang dat aan uiterste zorgvuldigheid wordt gehecht. Waar ik **trots** op ben, is dat we de transitie zoveel mogelijk samen doen. Het uitwisselen van kennis en ervaring is cruciaal om in dit proces waar mogelijk snelheid en kostenbesparingen te realiseren. Het afgelopen jaar hebben we gigantisch veel fysieke events, online spreekuren, webinars en masterclasses over de implementatie van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) georganiseerd. Daar gaan we in 2025 gewoon mee door.

Het amendement van NSC om in de nog maar net aangenomen Wtp alsnog ruimte te maken voor een **referendum of individueel bezwaarrecht** van deelnemers heeft ons flink bezig gehouden. Deze plannen zijn niet alleen volstrekt onuitvoerbaar, ze leiden bovenal tot een slechter pensioen voor miljoenen werkenden en gepensioneerden. In het vernieuwde stelsel krijgen werkenden en gepensioneerden bij goede economische omstandigheden een beter perspectief op verhoging van hun pensioen. Bovendien blijven de sterke punten van het huidige stelsel behouden: een levenslang pensioen gebaseerd op solidariteit en collectiviteit.

Als laatste belangrijke activiteit noem ik de **ledenbezoeken**. De Pensioenfederatie wil een vereniging zijn van, voor en door de leden. Die koers houden we vast – waarbij we sterker willen inzetten op de verbinding met de leden. In 2024 maakte een aantal kleinere leden kenbaar dat zij zich binnen de vereniging onvoldoende vertegenwoordigd voelden. Met deze leden zijn constructieve gesprekken gevoerd. De snel te realiseren suggesties die deze gesprekken opleverden, zoals het voorzien van servicedocumenten van een ‘board brief’, is doorgevoerd. Andere wens was het invoeren van een jaarlijks bezoek aan elk van de leden. Inmiddels zijn al veel leden bezocht. Behalve waardering hiervoor, leveren de bezoeken ook input voor verbetering van onze dienstverlening en informatievoorziening op. Met dank aan deze fondsen en hun signaal gaan we in 2025 met deze bezoeken door.

In 2025 gaan de ontwikkelingen in hoog tempo door. Wij kijken vooruit en anticiperen daarop. Ook de komende periode houden wij koers.

Ger Jaarsma
Voorzitter

1. Onze belangrijkste activiteiten

1.1. Implementatie Wtp en Transitiecommunicatie

Vrijwel al onze leden waren in 2024 zeer druk met de transitie. In een beperkte tijd moet veel gebeuren. Nieuwe wetgeving genereert altijd vragen en met de Wtp is dat niet anders. De rol van de Pensioenfederatie lag in het verzamelen van de vragen die zich voordeden, het intensief faciliteren van onderlinge kennisdeling en het sparren met de toezichthouder over hoe bepaalde kwesties moesten worden geïnterpreteerd. Kort gezegd, de Pensioenfederatie was de spin in het web.

Ondersteuning op maat

Voor verschillende doelgroepen – koplopers, FPR-fondsen, kleine PUO's en zelfadministrerende fondsen – werden aparte events georganiseerd over de vraagstukken rond de implementatie. De events hadden vooral tot doel om kennis uit te wisselen en praktische vragen te beantwoorden. Het onderwerp communicatie was één van de topics waar deze sessies over gingen. Ook de impact op vermogensbeheer, de ICT, en de communicatie tussen de administratie en vermogensbeheer kwamen aan de orde.

Angela van Meijl
Bestuurssecretaris Rail&OV:

'In consensus de eindstreep bereiken'

Rail & OV heeft zich als doel gesteld om met alle betrokken partijen en fondsorganen tot eensluidende besluitvorming te komen over de Wtp. 'Succesfactor in dit traject is de samenwerking met sociale partners, het verantwoordingsorgaan en de Vereniging van Gepensioneerd Vervoerspersoneel. De gesprekken verlopen in goede sfeer, iedereen is vrijwel gelijktijdig op de hoogte van wat er moet gebeuren en hoe we dat willen doen. Het bestuur zet bewust in op het in consensus bereiken van de eindstreep', zegt Angela van Meijl, bestuurssecretaris van pensioenfonds Rail&OV.

De eindstreep is nog niet bereikt, het pensioenfonds stelde de transitiedatum na rijp beraad uit van 1 januari 2025 naar 1 januari 2026. 'Heel jammer natuurlijk', zegt Angela. 'Maar de transitie kun je maar één keer doen, en het moet in één keer goed. Wel denk ik dat we het als sector heel complex hebben gemaakt. Met de beste bedoelingen natuurlijk, want alle betrokken partijen willen dat de transitie feilloos verloopt.'

De events en publicaties van de Pensioenfederatie over de

implementatie van de Wtp waren nuttig. Rail&OV heeft goed gebruik kunnen maken van de intensieve kennisdeling die plaatsvond. 'Erg handig, de tweewekelijkse nieuwsbrief, de servicedocumenten en events over transitiecommunicatie, arbeidsongeschiktheids- en nabestaandenpensioen. Dat was heel behulpzaam en inspirerend', aldus Angela.

Transitiecommunicatie

De Wtp kent uitgebreide verplichtingen over de communicatie voor en na de transitie. Leden hadden behoefte aan handvatten om daarmee om te gaan. Het in 2024 uitgebrachte servicedocument Transitiecommunicatie voorzag in die behoefte. Het geeft enerzijds richting aan bestuurlijke vraagstukken rond transitiecommunicatie, en biedt anderzijds praktische handvatten om aan de wettelijke eisen te voldoen. Er is met een multidisciplinaire groep aan gewerkt, want de vraagstukken hebben verschillende invalshoeken: een juridische, actuariële en communicatieve.

Ook in 2025 staan de behoeften van de leden centraal. Wij halen op waar onze leden vragen over hebben en zorgen dat er antwoorden zijn.

Drie pensioenfondsen ingevaren

Drie pensioenfondsen zijn erin geslaagd om per 1 januari 2025 over te gaan op de nieuwe pensioenregelingen. Leden geven aan dat de onderlinge kennisdeling en onze steun aan leden op spannende momenten daar zeker aan hebben bijgedragen.

Rajesh Grobbe

Directeur bestuursbureau Beroepspensioenfonds Loodsen:

Loodsen als eerste over: hoe maak je de transitie tot een succes?

'Cruciaal voor een goede transitie zijn korte lijnen. Allereerst met je betrokken en besluitvaardige bestuurders. Maar ook met je verantwoordingsorgaan en met je strategisch handelende pensioen- en fiduciair beheerder', aldus Rajesh.

1.2. Innovatie

Door te innoveren, kunnen pensioenfondsen de toegevoegde waarde voor hun deelnemers blijven realiseren. Het steeds verbeteren van de klantbediening is daarvan een cruciaal onderdeel. Daarmee vergroten we de tevredenheid en het vertrouwen van miljoenen deelnemers. Innovatie helpt ook om processen kwalitatiever en efficiënter te maken en daarmee ook betaalbaar te houden. Door op het terrein van innovatie samen te werken, hebben meer fondsen en hun deelnemers profijt van de innovaties – hoeft het wiel maar een keer uitgevonden te worden en kunnen de ontwikkelkosten met elkaar worden gedeeld.

In 2024 heeft de Pensioenfederatie gesprekken geïnitieerd met innovatiemanagers in de sector. In rondetafelgesprekken zijn hun inzichten opgehaald over nut en noodzaak van innovatie binnen de pensioensector. Welke kansen en uitdagingen zien zij en welke rol kan de Pensioenfederatie spelen om meer pensioenfondsen bij de innovaties te betrekken. Daar zijn waardevolle inzichten opgehaald die met name gaan over het versterken van de klantrelatie en -bediening. Doel is om processen en communicatie zo in te richten dat deelnemers het begin- en eindpunt zijn en nieuwe generaties deelnemers met vertrouwen en draagvlak pensioen opbouwen. Alle input wordt meegenomen voor de strategische keuzes voor onze Meerjarenagenda 2027-2030 die nu in voorbereiding is. De inzet van de Pensioenfederatie op innovatie kan mogelijk toenemen.

In 2024 is ook het nodige gedaan rond Artificial Intelligence. Zo werd de gedragslijn 'AI en Ethiek voor de pensioensector' gepubliceerd en vond een webinar plaats. Ook is gewerkt aan het vergroten van het bereik van de Pensioenchecker app (zie kader).

Voor de komende periode ligt de nadruk op innovatieve projecten die al lopen en waar de Pensioenfederatie al bij betrokken is, zoals de Pensioenchecker app, het omgaan met AI en het realiseren van een zogeheten 'afsprakenstelsel' waarbinnen deelnemerstools worden ontwikkeld die behulpzaam zijn bij vragen rond bijvoorbeeld pensioen en scheiding.

De Pensioenchecker: steeds meer mensen krijgen grip op hun pensioen

In 2024 is de Pensioenchecker-app bijna 70.000 keer gedownload. Sinds de lancering eerder dat jaar is de app, waarmee je binnen een paar minuten een overzicht krijgt van je totale pensioen, inmiddels al 300.000 keer gedownload. De app wordt gemiddeld 15.000 keer per maand gebruikt. Deze cijfers laten zien dat de Pensioenchecker in korte tijd is uitgegroeid tot een veelgebruikte en betrouwbare bron van informatie over pensioen.

Uit onderzoek van Wijzer in Geldzaken, uitgevoerd na de Pensioen3daagse in 2024, blijkt dat met name jongeren de app weten te vinden: 18% van de 18-34-jarigen ziet de app als een belangrijk hulpmiddel en 15% heeft de app daadwerkelijk gebruikt om inzicht te krijgen in het eigen pensioen. Maar ook onder andere leeftijdsgroepen groeit de bekendheid en het gebruik. In de groep 35-54 jaar is de bekendheid gestegen naar 44%, waarvan 9% de app gebruikt. Onder 55-67-jarigen is de bekendheid inmiddels 46%, met een gebruik van 7%. De Pensioenfederatie heeft een coördinerende rol binnen het samenwerkingsverband Pensioenchecker. Samen werken we aan een groeiend pensioenbewustzijn.

1.3. Arbeidsmarkt

Er gebeurde veel op het dossier arbeidsmarkt in 2024. Er waren ontwikkelingen rond arbeidsongeschiktheid, schijnzelfstandigheid, witte vlek, en pensioen voor alle werkenden. Al deze zaken hebben een groot effect op pensioen en

pensioenfondsen. Vandaar dat de Pensioenfederatie hier bovenop zit, ook al om onze leden op de hoogte te houden van wat er op dit terrein gebeurt.

Arbeidsongeschiktheid

De Onafhankelijke Commissie Toekomst Arbeidsongeschiktheidsstelsel (OCTAS) bracht begin 2024 haar advies uit. Het advies luidt dat niet alleen preventie van belang is, maar ook inkomensondersteuning en re-integratie. Het advies raakt pensioenfondsen omdat pensioenfondsen soms aanvullingen betalen op de arbeidsongeschiktheidsuitkeringen en (gedeeltelijk) de ouderdomspensioenregeling premievrij voortzetten. De Pensioenfederatie was daarom blij dat OCTAS-voorzitter Roos Vermeij het advies toelichtte op een event voor leden van de Pensioenfederatie. Het advies staat op de agenda van het kabinet, dat hier een besluit over neemt. Het kabinet formuleerde inmiddels de volgende uitgangspunten ('kwaliteitseisen') voor de besluitvorming:

- uitgaan van de menselijke maat;
- eenvoud;
- uitvoerbaarheid;
- betaalbaarheid.

Schijnzelfstandigheid

In 2024 is ook veel aandacht besteed aan schijnzelfstandigheid. Het kabinet heeft een conceptwetsvoorstel 'Verduidelijking beoordeling arbeidsrelaties' voorgelegd aan de Raad van State. In het advies van de Raad van State worden de kritiekpunten van de Pensioenfederatie aangehaald. De Pensioenfederatie vindt het belangrijk dat schijnzelfstandigheid wordt opgelost, maar wil ervoor waken dat pensioenfondsen eenzijdig te maken krijgen met de regel 'geen premie wel recht' en niet betaalde premies niet meer kunnen worden gevorderd. Dat zou betekenen dat de zittende deelnemers de pensioenrekening moeten betalen voor zelfstandigen die alsnog werknemer blijken te zijn en zo gratis pensioen zouden krijgen. De werkgroep die de Pensioenfederatie hiervoor inrichtte, heeft de risico's voor pensioenfondsen in kaart gebracht en een stappenplan opgesteld om de risico's zo klein mogelijk te houden. In een webinar en artikelen in onze nieuwsbrief zijn de leden steeds bijgepraat over dit onderwerp, dat naar verwachting in 2025 verder in de Tweede Kamer wordt behandeld.

Witte vlek

'Witte vlek' is de term voor werknemers die geen pensioen opbouwen. De werkgroep Pensioenen van de Stichting van de Arbeid, waaraan ook de Pensioenfederatie deelneemt, maakt zich hard voor het halveren van de witte vlek. In 2019 was de witte vlek 13%. Cijfers die het CBS in 2024 publiceerde, tonen aan dat de witte vlek eind 2022 met twee procentpunt was gedaald naar 11%. In 2025 en 2026 is er een volgend meetmoment. Dat moet inzichtelijk maken of de in de Wtp vastgelegde reductiedoelstelling wordt gehaald.

Pensioen voor alle werkenden

Dit onderwerp hangt nauw samen met de witte vlek. Als de halvering daarvan niet wordt gehaald in 2026 dan zal politiek en door sociale partners een verkenning worden gestart naar een pensioenplicht voor werkenden. De Pensioenfederatie onderschrijft dat het opbouwen van pensioen voor alle werkenden, zowel werknemers als zelfstandigen, van belang is. Niet alleen als inkomensvangnet voor henzelf maar ook voor de samenleving als geheel.

Tinka den Arend

Werkgeversvoorzitter personeelspensioenfonds APG, koploper transitie

‘We maakten bijzondere uren en hadden niet door dat het al half 12 ‘s nachts was’.

Ze is heel trots dat haar team – medewerkers van APG, het bestuur en de adviseurs – het voor elkaar heeft gekregen om per 1 januari 2025 over te stappen op de nieuwe regeling. ‘Ons hele team heeft zich hier knalhard voor ingezet. We maakten bijzondere uren en hadden het niet door dat het soms al half 12 ‘s nachts was’, zegt Tinka den Arend. ‘Je hebt iedereen nodig voor zoïets complex en groots dat ook nog eens helemaal nieuw is. Mensen die trekken en duwen, en mensen die zeggen wacht even, hier moeten we toch nog even naar kijken. Natuurlijk waren er moeilijke momenten. Het was lastig om steeds weer te horen dat onze stukken nog niet voldeden. Begrijpelijk, want ook voor de toezichthouder was alles nieuw.

‘Mijn tip? Ik heb er twee. De eerste: neem alle belanghebbenden mee in elke stap die je zet. Zo is iedereen steeds op de hoogte en behoud je goede relaties met elkaar. Mijn tweede tip: vraag de Pensioenfederatie om hulp als je die nodig hebt. Wij hebben veel gehad aan de koploperssessies die de Pensioenfederatie organiseerde. Maar ook aan de bereidheid van de Pensioenfederatie om op korte termijn te schakelen met de toezichthouder als dat nodig was.

‘We zijn ingevaren. Voor 2025 is onze prioriteit de monitoring van de implementatie en de communicatie met de deelnemer. Dat laatste doen we zoveel mogelijk op maat: we halen op welke vragen er leven en gaan daar dan in een online of fysieke sessie op in. Met succes, want per keer zijn er honderden aanmeldingen.’

1.4. Communicatie

Een effectieve communicatiestrategie, communicatiebeleid en –uitvoering waren altijd al cruciaal voor pensioenfondsen. Dit zorgt er immers voor dat (potentiële) deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden goed geïnformeerd zijn over hun pensioenregeling, de keuzes die ze kunnen maken en hun (toekomstige) uitkering. Doelen en activiteiten op het terrein van communicatie zijn dan ook gericht op het adviseren en ondersteunen van onze leden bij het ontwikkelen van essentiële elementen: communicatiestrategie, communicatiebeleid en de uitvoering ervan.

Wtp vliegwielt voor communicatie

De nieuwe pensioenregelingen zijn een vliegwielt voor nog meer aandacht voor communicatie. Pensioenfondsen vinden het belangrijk dat de nieuwe pensioenregeling goed landt bij iedereen die pensioen bij hen heeft. Hamvraag is dan natuurlijk: en hoe doe je dat dan? Daarom zijn, samen met de leden, praktische handvatten geformuleerd die dit proces vergemakkelijken. Ook werden maandelijkse communicatiesprekken gehouden, waarin leden hun vragen en oplossingen over transitiecommunicatie met elkaar konden bespreken. In

2024 zijn UPO's gepubliceerd voor bestaande regelingen en voor de nieuwe pensioenregelingen. Hiervoor werkten de Pensioenfederatie en het Verbond van Verzekeraars samen. In het kader van de reguliere communicatie hebben we in 2024 een werkconferentie en een congres over keuzebegeleiding georganiseerd.

Customer Experience

Vermeldenswaardig is de aandacht voor customer experience (afgekort CX) die in 2024 een boost kreeg doordat de werkgroep CX in juni 2024 hierover een succesvolle themamiddag organiseerde. Het onderwerp CX is daarmee niet alleen geagendeerd, ook de voordelen en opbrengsten ervan voor de klant én de organisatie zelf zijn goed voor het voetlicht gebracht.

Chantal Hoet

Sr adviseur klantbediening bij APG en lid van de Koepelwerkgroep UPO

'Nieuwe UPO's zijn de basis voor de nieuwe wettelijke pensioencommunicatie'

Onder stoom en kokend water zijn in 2024 de nieuwe UPO-modellen voor de twee nieuwe pensioenregelingen ontwikkeld. Dat gebeurt in de Koepelwerkgroep UPO, waaraan zowel pensioenfondsen als pensioenverzekeraars deelnemen.

Chantal Hoet was intensief betrokken bij de ontwikkeling van het model voor de solidaire pensioenregeling (SPR), dat door veel pensioenfondsen zal worden gebruikt. 'Onderzoek onder deelnemers leverde belangrijke uitgangspunten op. Die hebben we toegepast. Ik ben er trots op dat het ons gelukt is om de modellen op tijd af te krijgen. Dat was een flinke klus, want de nieuwe modellen moesten nog helemaal ontwikkeld worden. En dit naast de aanpassingen in de bestaande modellen. Hoewel er nog maar weinig fondsen over zijn op de nieuwe regels, de modellen staan klaar. Daarmee is de basis voor verdere ontwikkeling in de komende jaren gelegd.'

1.5. Europa

Nieuwe Europese Commissie na verkiezingen

Het jaar 2024 werd voor het bureau Brussel van de Pensioenfederatie vooral bepaald door de Europese verkiezingen en de vorming van een nieuwe Europese Commissie. We kunnen met voldoening op het jaar terugkijken, want de door ons ontwikkelde visie op de strategische richting voor Europa is goed geland. Daardoor worden pensioenfondsen meer dan ooit gezien als onderdeel van de oplossing van grote Europese problemen.

Anders dan in Nederland het geval is, leunen veel EU-lidstaten nog te veel op staatspensioen en dat zorgt voor te hoge schulden en te lage investeringen in de Europese economie. Ook dempt het de Europese concurrentiekracht.

Stimuleren kapitaalgedekt pensioen

Kapitaalgedekt pensioen vormt een belangrijke sociale oplossing in een vergrijzend Europa. Bovendien fungeert het kapitaal als bron voor

financiering. Deze visie hebben we uitgedragen in contacten met Europarlementariërs, Eurocommissarissen en hun medewerkers, met EIOPA, de Europese Investeringsbank, de Europese Rekenkamer en het Europese Investeringsfonds. Centraal staat bij die contacten steeds de vraag hoe kapitaalgedekt pensioen in Europa gestimuleerd kan worden en hoe de EU de juiste voorwaarden kan scheppen voor meer investeringen in maatschappelijke uitdagingen binnen Europa, zoals defensie. Deze rol voor pensioenfondsen is nu terug te zien in het beleid van de Europese Commissie. Zo moedigt de Europese Commissie kapitaalgedekt pensioen aan via het actieplan van de (nieuwe) Spaar- en Investeringsunie (SIU).

Ondersteuning bij implementatie DORA

Ook hebben we ons ingezet voor dossiers die belangrijk zijn voor onze leden, zoals DORA. De lagere regelgeving van DORA, de Digital Operational Resilience Act, heeft enorm veel extra regeldruk opgeleverd. We hebben ervoor gelobbyd dat dit behapbaar blijft voor pensioenfondsen. Ook werden onze leden via diverse communicatiemiddelen ondersteund bij implementeren van DORA door inzichtelijker te maken wie welke verantwoordelijkheden op dit dossier heeft.

DORA-wetgeving gaat over het weerbaar maken van pensioenfondsen tegen digitale en operationele dreigingen. Zo wordt een pensioenfonds verplicht om bepaalde vereisten op te nemen in contracten met leveranciers. Bij heel grote ICT-bedrijven is het onderhandelingsperspectief echter nauwelijks aanwezig. Dit geldt feitelijk voor alle entiteiten in de financiële sector. Daarom heeft de Pensioenfederatie met andere brancheverenigingen uit de financiële sector template-contracten opgesteld. Elke ICT-dienstverlener krijgt zo hetzelfde template-contract voorgeschoteld, wat de onderhandelpositie van fondsen ten goede komt. Ander resultaat hiervan is dat fondsen en ICT-dienstverleners met deze template-contracten voldoen aan de wet.

FASTER voor teruggave bronbelasting

Een ander succes is te melden rond FASTER, ofwel de snellere teruggave van bronbelasting. Pensioenfondsen investeren elders in Europa en kunnen meestal bronbelasting terugkrijgen. Maar voordat ze het geld terugkrijgen, is er vaak wel anderhalf jaar verstreken. Dat geld kan dus al die tijd niet opnieuw belegd worden. Met FASTER moet het geld er binnen twee maanden zijn. We hebben voor elkaar gekregen dat de investeringsvehikels van pensioenfondsen toegang hebben tot die snellere procedure. Alleen al de grootste vijf fondsen hebben hiervan 36 miljoen euro per jaar profijt, de hele sector nog veel meer.

SFDR op pensioenfondsen toesnijden

In aanloop naar de herziening van de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) hebben we aandacht gevraagd voor de problemen die horizontale wetgeving – die gelijk is voor alle financiële instellingen – oplevert. De SFDR is ontworpen voor retail-investeringsfondsen en niet toegesneden op pensioenfondsen. Door het jaar heen hebben we contact gehad met de Europese Commissie; ook bij het bezoek van ons bestuur aan Brussel was dit een gesprekspunt. Onze inzet: we willen een duurzaamheidsrapportage die past bij een breed beleggingsportfolio en verplichte deelname. Iemand die verplicht is aangesloten bij een pensioenfonds heeft een andere informatiebehoefte dan iemand die zelf een beleggingsproduct kiest. Dit onderwerp loopt door in 2025.

Richtlijn Platformwerk

De platformwerk-richtlijn is inmiddels afgerond. We zijn blij dat dat platformwerkers in principe als werknemer worden beschouwd en daarmee ook een pensioenregeling hebben. In het kader van 'geen premie wel recht' is het belangrijk dat pensioenfondsen meer informatie krijgen over werknemers bij platformbedrijven, zodat kan worden gecheckt of een werkgever de verschuldigde pensioenpremie heeft betaald.

1.6. MVB

In 2024 heeft de Pensioenfederatie verschillende activiteiten op het terrein van Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB) uitgevoerd. Het doel was om kennisdeling tussen pensioenfondsen onderling, en met andere partijen zoals kennisinstituten, niet-gouvernementele organisaties (ngo's) en samenwerkingsinitiatieven mogelijk te maken. Hierbij ging het bijvoorbeeld om:

- Het maandelijks faciliteren van ESG-intervisiegroepen, die online inzichten en dilemma's over MVB met elkaar bespreken.
- Het organiseren van een stakeholderdialoog, waarbij werd gesproken over o.a. impactbeleggen, engagement en transitiefinanciering.
- Het organiseren van onderzoek naar en een webinar over de samenwerking op engagement.

Daarnaast heeft de Pensioenfederatie zich ingezet voor belangenbehartiging namens pensioenfondsen richting de Europese en Nederlandse overheid en toezichthouders. Hierbij was de Pensioenfederatie met name alert op het voorkomen van extra administratieve lastendruk en regelgeving die consistent en voor pensioenfondsen concreet toepasbaar is. Zo hebben we gereageerd op een consultatie van DNB over de concept ESG-verslagstaten. Hoewel het in kaart brengen van klimaat- en milieurisico's op zichzelf waardevol is, ging het voorstel van DNB wel erg ver. Mede naar aanleiding van onze consultatiereactie heeft DNB voorlopig afgezien van implementatie. Verder heeft de Pensioenfederatie een position paper gepubliceerd over de herziening van de SFDR. De SFDR is een belangrijke stap in het bevorderen van transparantie over duurzaamheid, maar toch ervaren Nederlandse pensioenfondsen dat de huidige opzet onvoldoende aansluit bij hun specifieke kenmerken en behoeften. Bij een herziening dient hier dan ook rekening mee te worden gehouden.

In 2024 klonken er in de nationale en internationale politiek in toenemende mate kritische geluiden over MVB. Ook werden pensioenfondsen bevraagd op hun overwegingen ten aanzien van beleggen in defensie. De Pensioenfederatie heeft hierover onder meer uitleg gegeven in een uitzending van Nieuwsuur. In aanloop naar de Woontop praatten wij mee over het woningtekort in Nederland en de mogelijke rol van pensioenfondsen in het bijdragen aan oplossingen.

Bij MVB in het algemeen, maar ook bij onderwerpen als defensie en wonen, geldt dat pensioenfondsen primair staan opgesteld om een goed pensioen voor (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden te realiseren. Zij maken hun keuzes voor de invulling van het beleggingsbeleid op basis van het vierkant risico's, rendement, kosten en duurzaamheid. Voor het laatste geldt dat pensioenfondsen, naast wet- en regelgeving (zoals het verbod

op beleggen in clustermunitie)), rekening houden met de effecten van hun beleggingsbeleid op mens, milieu en maatschappij en met de effecten van duurzaamheidsrisico's op beleggingen. Dit is opgenomen in de Code Pensioenfondsen, die wettelijk verankerd is in de Pensioenwet. Uiteraard worden ook de duurzaamheidsvoorkeuren van deelnemers hierbij betrokken.

Jeroen van Westen

Strateeg Verantwoord Beleggen bij PME en voorzitter werkgroep MVB

'We moeten als samenleving de juiste wissels nog omzetten voor een duurzame toekomst'

De verdeeldheid in de samenleving neemt toe, ook over het onderwerp duurzaam beleggen. Tegelijkertijd wordt het belang van duurzaam beleggen alleen maar groter, gezien de zichtbare effecten van bijvoorbeeld klimaatverandering of het verlies aan biodiversiteit. 'Zeker voor pensioenfondsen', zegt Jeroen van Westen, die bij PME verantwoordelijk is voor de strategie rond Verantwoord Beleggen. 'Pensioenfondsen werken aan een goed pensioen voor morgen en overmorgen. Omdat we als samenleving de juiste wissels nog niet hebben omgezet, is een actieve rol óók van pensioenfondsen nodig. Zij kunnen bedrijven waarin ze investeren, stimuleren om de draai te maken. PME heeft daarom zijn beleggingsportefeuille verkleind. Zo kennen we bedrijven nog beter en kunnen we hen aanspreken op hun financiële en duurzaamheidsbeleid'.

Jeroen is tevreden over de wijze waarop de Pensioenfederatie de sector in beweging probeert te krijgen. 'De dialogen met stakeholders die de Pensioenfederatie organiseert, zijn heel waardevol. Die helpen ons om kritisch naar onze beleggingen te kijken. En heel belangrijk is de onderlinge kennisdeling die via de vereniging plaatsvindt. Als groot pensioenfonds kunnen wij kleinere fondsen helpen. Want die wissels omzetten, dat moeten we met zijn allen doen.'

1.7. Uitvoerbaarheid

Gedraglijn AI en Ethiek voor pensioenfondsen

De Pensioenfederatie heeft samen met haar leden de gedraglijn AI en Ethiek voor pensioenfondsen opgesteld. In deze gedraglijn komen ethische kwesties aan bod die zich voordoen door de inzet van AI. Het servicedocument stelt een kader; door verantwoord gebruik te maken van AI kunnen pensioenfondsen ook de kansen van AI benutten. Doel van de gedraglijn is dan ook de inzet van AI in de pensioensector te stimuleren.

De 21 principes in de gedraglijn beschrijven de stappen om AI verantwoord in te zetten en er profijt van te hebben. Voorbeeld is de inzet van AI in de communicatie met deelnemers. Dat resulteert in een betere klantbediening en efficiënter werken, want de medewerkers komen sneller tot antwoorden. Ook is datakwaliteit beter te controleren met AI, net als aspecten van de beveiliging. In het pensioenbeheer kunnen processen worden versneld en kosten worden bespaard. Laatste voorbeeld: AI kan keuzes rond vermogensbeheer ondersteunen. Voor pensioenfondsbestuurders is het

belangrijk om te begrijpen hoe een vermogensbeheerder AI inzet, zodat zij daarover de juiste vragen kunnen stellen.

Servicedocument Sanctieregelgeving

Sanctieregels zijn er sinds de jaren 70 van de vorige eeuw. Door meer terrorisme en geopolitieke dreiging is de naleving van sancties belangrijker geworden. De Verenigde Naties en de Europese Unie hebben de laatste jaren veel sancties afgekondigd. Ook pensioenfondsen staan aan de lat.

Er zijn veel leidraden van het Ministerie van Financiën en DNB over het naleven van regelgeving rond EU- en andere internationale sancties. Vaak behandelen deze niet alleen de sanctieregelgeving, maar ook witwassen. Daarom heeft de Pensioenfederatie een servicedocument ontwikkeld. De Systematische integriteitrisicoanalyse die pensioenfondsen uitvoeren, kan een goede manier zijn om ook de sanctieregels te beoordelen. Op die manier staat de risicobenadering voorop. Dat betekent: elk pensioenfonds moet zijn risico's afwegen en die afwegingen in het beleid vastleggen. Daarbij staan drie praktische invalshoeken centraal: (1) het evalueren van het eigen beleid, (2) het vastleggen van het beleid, en (3) het vastleggen van de taken die worden uitbesteed. Aan de hand hiervan kan een beleidscyclus plus evaluatie opgezet worden. Zo legt elk fonds op de goede onderdelen de focus.

Grote besparing door fiscaal overgangsrecht

In de afgelopen jaren werden Nederlandse en internationale pensioenfondsen (en hun beleggingsvormen) steeds vaker geconfronteerd met drempels om in Nederland te investeren. Omdat pensioenfondsen juist graag willen bijdragen aan het aanpakken van belangrijke maatschappelijke uitdagingen, zoals de financiering van woningbouw, moest hiervoor een oplossing gevonden worden. De Pensioenfederatie bepleitte met succes overgangsrecht over het jaar 2024, zodat we konden voorkomen dat de herstructurering van beleggingsfondsen resulteerde in aanslagen overdrachtsbelasting oplopend tot een miljard euro. Deze bedragen bleven daardoor beschikbaar voor de pensioenaanspraken van deelnemers.

Pensioenfonds Werk en (re)Integratie (PWRI) is een van de koplopers die op 1 januari 2025 starten met een nieuwe pensioenregeling volgens de Wtp. Voorzitter David de Boer kijkt terug:

'Het vertrouwen van onze deelnemers hebben we steeds gevoeld'

'Mensen hebben mij wel gevraagd of ik anders wakker werd op 1 januari. Dat was niet zo. Want ook na de overgang naar de nieuwe pensioenregeling gaat alles gewoon door: premies innen, pensioenen betalen, zorgen dat de communicatie goed en begrijpelijk is. Maar trots was ik wel! Vooral op onze deelnemers en werkgevers en de medewerkers van ons bestuursbureau. Tijdens de hele periode van voorbereiding hebben we het vertrouwen van onze deelnemers steeds gevoeld. Dat bleek ook uit de deelnemerstevredenheid. En na de overgang kregen we maar weinig telefoontjes.

'Natuurlijk waren er moeilijke momenten. Vergelijk het met het lopen

van een marathon: de finishlijn lijkt telkens een stukje op te schuiven. Of met de verbouwing van een rijksmonument: je komt allerlei onverwachte zaken tegen. Maar we hebben ons niet laten tegenhouden door die hobbels en bergen. Ons geheim? De veerkracht van het bestuur én het vertrouwen van alle gremia. Naast natuurlijk de gedrevenheid van APG, onze pensioenuitvoerder. Telkens weer gingen alle schouders eronder. Uitstel is nooit een serieuze optie geweest. Want dat was niet in het belang van onze deelnemers.

Dat sluit aan bij mijn tip voor fondsen die de overgang nog moeten maken: zorg voor een team van mensen die ervoor gáán. Straal dat ook uit naar de buitenwereld. Draag uit waar je voor staat en blijf dat doen. En geef ruimte aan alle meningen. Discussies zijn niet erg, het mag zelfs wel even botsen. Óók met DNB en de AFM. Vergeet niet dat de toezichthouders ook lerende organisaties zijn, net als jijzelf. We hebben verschillende keren reflecties teruggekregen waar we echt wat mee konden. Ga daarom op tijd in gesprek met de toezichthouders. Daag elkaar uit en neem de goede dingen uit de discussies mee.'

1.8. Governance

Governance was in 2024 om twee redenen belangrijk. Allereerst vanwege de implementatie van de herziene Code Pensioenfondsen bij onze leden. Om hen daarbij te ondersteunen, heeft de Pensioenfederatie enkele goed bekeken webinars georganiseerd, instructieve mails aan de leden gestuurd en zijn actief de vragen uit de sector opgehaald en beantwoord.

Tweede reden waarom governance in 2024 een belangrijk onderwerp was, is dat het nieuwe pensioenstelsel mogelijk impact heeft op de governance van pensioenfondsen. Daarom is een werkgroep opgezet van bestuurders en specialisten vanuit verschillende disciplines. Samen inventariseren en analyseren zij wat goed gaat en wat beter kan in de huidige governance. In opdracht van de Pensioenfederatie heeft SEO Economisch Onderzoek in 2024 leden van Pensioenfederatie gevraagd hoe zij de governance ervaren. Maar liefst 180 betrokkenen vulden de online vragenlijst in. Het rapport wordt in juni van 2025 aan de leden van de Pensioenfederatie gepresenteerd.

Ook de in oktober georganiseerde werkconferentie 'Besturen in het nieuwe contract' verdient vermelding. Inspirerende inleiders zetten de deelnemers aan de werkconferentie aan tot het delen van ervaringen met en inzichten over de huidige en toekomstige governance. De werkconferentie bood precies de inspiratie die de deelnemers uitnodigde om, heel open, het onderlinge gesprek over de huidige en toekomstige governance te voeren. Dat is een belangrijke kernactiviteit van de Pensioenfederatie: de juiste mensen op het juiste moment bijeen brengen en het onderlinge gesprek faciliteren.

In 2025 staat een vervolgonderzoek op de rol, dat inzoomt op hoe de governance nog beter kan. De uitkomsten van de onderzoeken van SEO vormen de basis voor de scenario's die de werkgroep Toekomst Governance gaat opstellen over de richtingen waarlangs de governance zich de komende jaren kan ontwikkelen. Deze scenario's moeten uiteindelijk leiden tot een gedeelde visie op de governance van pensioenfondsen.

Jacqueline Joppe

Bestuurslid Pensioenfederatie en lid werkgroep Toekomst Governance

'Mijn ideaal? De deelnemer en het fonds zijn betrokken bij elkaar en weten elkaar te vinden'

Het nieuwe stelsel past beter bij de huidige arbeidsmarkt, vindt Jacqueline Joppe. Ze hoopt dat de pensioen kennis toeneemt doordat het systeem transparanter wordt, en daardoor ook het vertrouwen in pensioenfonds groeit. 'Zo kom je bij de governance uit, die nu lastig te doorgronden is voor deelnemers. Zij voelen afstand.'

Governance houdt haar bezig. Geen verrassing dat zij zich aanmeldde voor de werkgroep Toekomst Governance, waarin wordt nagedacht over wat in het nieuwe stelsel een passende governance is. Niet dat de governance nu niet functioneert, geeft Jacqueline aan, maar omdat de governance bij de huidige tijdgeest moet passen. Belangrijkste voor haar is de belanghebbende. 'Het gaat erom dat elke belanghebbende begrijpt hoe de governance in elkaar zit en weet dat hij zelf invloed kan uitoefenen. Dat de deelnemer en het fonds bij elkaar betrokken zijn en elkaar weten te vinden.'

1.9. Beeldvorming

Werken aan een positieve beeldvorming van de pensioensector is een doorlopende taak die dagelijks aandacht vraagt. Doel is het versterken van het vertrouwen in pensioenfonds bij een brede groep belanghebbenden: deelnemers, uitkeringsgerechtigden, werkgevers, overheid, politiek en media. Maar hoe zorg je ervoor dat je gezien en gehoord wordt in een wereld vol informatie? De Pensioenfederatie doet dit door aanwezig te zijn in het maatschappelijk debat en kennis te delen op de momenten dat mensen daar open voor staan. Want hoe meer iemand weet over pensioen, hoe groter het vertrouwen in zijn pensioenfonds.

Dorain Wetstede

Pensioenspecialist bij PNO Media

'Pensioen kennis leidt tot vertrouwen'

Dorain Wetstede leverde vorig jaar input voor enkele posts van de onlinecampagne Bouwen aan Vertrouwen – en was daar zelf ook op te zien. Als pensioenspecialist bij PNO Media heeft ze veel klantcontacten en weet ze welke vragen bij deelnemers leven. Die vragen lopen erg uiteen; ze gaan over allerlei aspecten van pensioen als zodanig, maar ook over de nieuwe regelingen. 'Vooral mensen die dicht tegen hun pensioen aanzaten, namen vorig jaar contact met ons op', zegt Dorain. 'Twee vragen werden vaak gesteld: wat is het verschil tussen de twee nieuwe regelingen? En: moet ik mijn pensioen naar voren halen zodat ik

straks geen last heb van de overstap op een andere regeling?’

Daarnaast kreeg PNO Media veel vragen over wanneer het pensioen ingaat, of je je pensioen je leven lang houdt, en hoe het geregeld is bij overlijden. Die weetjes komen terug in de campagne *Bouwen aan Vertrouwen*. Dorain: ‘Ik vond het leuk hieraan mee te werken, maar vooral belangrijk. Pensioenkennis leidt tot vertrouwen. Daarom is het belangrijk om de basics over pensioen continu uit te dragen.’

Gezien en gehoord worden is niet eenvoudig in het dynamische (sociale) medialandschap. Hoe bereik je de juiste mensen? Met welke informatie? Feiten en betrouwbaarheid staan daarbij altijd centraal. Ons uitgangspunt is om een deskundige en integere gesprekspartner te zijn, die feitelijke en heldere informatie biedt. Daarbij werken we aan sterke relaties en een grotere zichtbaarheid:

1. We leveren desgevraagd informatie aan ambtenaren, politici en toezichthouders.
2. We zijn (pro)actiever in de media: onze voorzitter gaf meer interviews en was vaker te zien en te horen op radio en tv.
3. Via onze eigen nieuwsbrieven, een actievere inzet op LinkedIn en andere kanalen delen we nieuws en publicaties mee leden en stakeholders.
4. We zetten twee effectieve campagnes in.
In 2024 is de campagne **‘Bouwen aan Vertrouwen’** ruim 11 miljoen keer gezien door de doelgroep van mensen tussen de 35 en 67 jaar. Doel is het vertrouwen in het Nederlandse pensioenstelsel te versterken. We doen dit door:
 - 0.1. misverstanden te ontkrachten;
 - 0.2. kennis te delen;
 - 0.3. de sector een gezicht te geven.

Voor jongeren onder de 35 hebben we de campagne **‘Geld voor later’** ontwikkeld die we begin 2025 lanceren. Deze groep is belangrijk, omdat ze keuzes maken, zoals een huis kopen, trouwen of een gezin stichten, die hun financiële toekomst beïnvloeden.

5. We geven gastlessen aan MBO-studenten.
Jongeren op het mbo, die bijna de arbeidsmarkt opgaan, bereiken we met **gastlessen** over werk, salaris, pensioen en zelfstandig ondernemerschap. In 2024 organiseerde de Pensioenfederatie samen met haar leden en partners ruim 100 gastlessen. Tijdens deze lessen kregen studenten inzicht in het belang van vroeg beginnen met sparen voor later. De gastlessen zijn bedoeld om de financiële bewustwording te vergroten en jongeren aan te moedigen een actieve rol te spelen in hun eigen pensioenplanning.

Alles wat we in 2024 hebben opgebouwd, zetten we in 2025 voort en breiden we uit. Beeldvorming is een lange termijninspanning en elke stap vooruit telt.

2. Onze vereniging

2.1. De taken van onze vereniging

Verbinden, verenigen en vertegenwoordigen staan hoog op de agenda van onze vereniging. We verbinden de leden met elkaar. Met kennisdeling, kwaliteitsverbetering en kostenreductie als doel. Dat doen we tijdens (online) bijeenkomsten, via het ledennet en in de verschillende commissies en werkgroepen van onze vereniging. Daarnaast leggen we verbindingen met onze stakeholders en veel maatschappelijke organisaties.

De leden van de Pensioenfederatie zijn verschillend. Hun belangen en standpunten kunnen dan ook uiteenlopen. Daarom is ook verenigen een belangrijke taak. We organiseren de dialoog en werken samen. Zo zorgen we voor draagvlak van de leden voor visies en standpunten.

Daarnaast vertegenwoordigen we onze leden in gesprekken met een groot aantal partijen. Denk aan overheid, politiek, toezichthouders, sociale partners, brancheorganisaties en maatschappelijke organisaties. In deze gesprekken brengen we actuele standpunten en een genuanceerd beeld van de sector naar voren. Een beeld dat recht doet aan de diversiteit van onze leden.

Van, voor en door de leden: jaarlijks op bezoek bij alle leden

De Pensioenfederatie wil een vereniging zijn van, voor en door de leden. In 2024 maakte een aantal kleinere leden kenbaar dat zij zich binnen de vereniging onvoldoende vertegenwoordigd voelden. Met deze leden zijn constructieve gesprekken gevoerd. De snel te realiseren voorstellen die deze gesprekken opleverden, zoals het voorzien van servicedocumenten van een 'board brief', is doorgevoerd. Andere wens was het invoeren van een jaarlijks bezoek aan elk van de leden. Inmiddels zijn al veel leden bezocht. Behalve waardering hiervoor, leveren de bezoeken ook input voor verbetering van onze dienstverlening en informatievoorziening op.

2.2. Koers houden in onrustige tijden

De samenleving verandert continu. En door de Wtp verandert ook de pensioensector zelf. Al deze veranderingen hebben effect op onze vereniging. Daarom maken we regelmatig een analyse van de bestaansgronden, missie en visie van onze vereniging. Ook kijken we regelmatig of onze kernwaarden, kerntaken en governance nog kloppen.

De missie, visie, strategische opgaven en kernwaarden formuleerden we in 2019 samen met onze leden. In december 2020 stelde de ALV ze vast. Leden vinden lobby en belangenbehartiging, reputatiemanagement, kennisdeling en innovatie aanjagen belangrijke kerntaken. En ze willen dat

de Pensioenfederatie dit **proactief, zichtbaar en hoorbaar** doet. Dit heeft de afgelopen jaren geleid tot een aanzienlijk grotere aanwezigheid van de vereniging in de media en op social media. We brachten standpunten snel en actief naar buiten en gingen met tal van organisaties over actuele onderwerpen in gesprek.

Omdat we in 2024 halverwege de Meerjarenagenda 2022 – 2026 waren, was het tijd om te zien waar we nu staan en **vooruit te kijken richting 2030**. In 2024 werd gestart met het inventariseren van de trends die impact zullen hebben op de jaren vanaf 2027. Niet alleen is gekeken naar de jaren 2027 – 2030, waarin de implementatie van de Wtp een belangrijke rol speelt, maar ook naar de periode tot 2035, wanneer de Wtp is uitgekristalliseerd.

De long list met trends is uitgebreid getoetst, zowel bij het bestuur als in de commissies van de Pensioenfederatie en bij wetenschappers en beleidsmakers buiten de pensioensector. De short list – met trends zoals bijvoorbeeld driedubbele vergrijzing, de grote rol van technologie in de samenleving en de positie van het Nederlandse pensioenstelsel binnen Europa – is vervolgens beoordeeld op urgentie en (on)zekerheid.

In 2025 vinden sessies plaats met leden om toekomstige thema's te toetsen. Dat is belangrijke input voor de strategische doelen van de Pensioenfederatie richting 2030. Eind 2026 wordt de nieuwe Meerjarenagenda 2027 – 2030 voorgelegd aan de ALV.

Jacques van Dijken, bestuurslid Pensioenfederatie en (sinds april 2025) voorzitter PensionsEurope

'Nieuwe strategie bepalen we volgens een organisch proces'

De grote economische en geopolitieke onzekerheid waarin we nu leven, heeft uiteraard veel invloed op pensioenfondsen. Dat wordt nog versterkt door het toegenomen beroep dat de samenleving op onze sector doet om relevante thema's mede te financieren. Denk daarbij aan het investeren in woningen, de energietransitie en de defensie-industrie. Ook op Europees niveau speelt dit. Daar wil men pensioenfondsen op een passende wijze betrekken bij een geopolitiek sterk Europa.

De inrichting van onze vereniging

De algemene ledenvergadering (ALV)

In de ALV zijn alle aangesloten pensioenfondsen vertegenwoordigd. Op 1 januari 2024 waren 149 pensioenfondsen lid van de vereniging.

In 2024 vergaderde de ALV twee keer: op 27 juni en op 12 december. In de ledenvergadering van juni deelde de Regeringscommissaris Transitie haar bevindingen over de voortgang van de transitie. De voorzitter van de nieuw opgerichte Geschilleninstantie Pensioenfondsen schetste een beeld van de ervaringen van het eerste halfjaar. De voorstellen van een aantal pensioenfondsen om de geluiden van kleinere leden op te halen en nadrukkelijker mee te wegen en de informatievoorziening te verbeteren, werden besproken. De gedragslijn AI en Ethiek voor de Pensioensector werd toegelicht. Ten slotte keurden de leden het jaarverslag en de jaarrekening 2023 goed, benoemden ze een nieuw bestuurslid in het bestuur van de Pensioenfederatie en maakten ze kennis met de nieuwe directeur Bedrijfsvoering van het bureau, Eelke Visscher, die mei 2024 is gestart.

In december 2024 stemde de ALV in met de statutenwijziging waarbij de benoemingstermijnen van bestuursleden en voorzitter werden aangepast volgens de Code Pensioenfondsen en de beëindiging van het bestuurslidmaatschap en de vrijwaring van de voorzitter werden aangevuld. Daarnaast werden de gedragslijn AI en Ethiek voor de Pensioensector, het jaarplan 2025 en de begroting 2025 goedgekeurd. Ten slotte werden de leden geïnformeerd over de acties naar aanleiding van de voorstellen van enkele kleinere pensioenfondsen.

De benoemingsadviescommissie

De benoemingsadviescommissie is een permanente commissie van de ALV. De commissie adviseert over de benoeming van leden van het bestuur van de Pensioenfederatie. Naast de onafhankelijk voorzitter bestaat de commissie uit vier leden: twee leden namens bedrijfstakpensioenfondsen, één namens ondernemingspensioenfondsen en één namens beroepspensioenfondsen.

In 2024 bestond de benoemingsadviescommissie uit de volgende leden: Ger Jaarsma (onafhankelijk voorzitter), Lonneke Louis-Stark, Iris Blankers, Cathrin van der Werf en Toine van der Stee.

De commissies

Commissies ondersteunen en adviseren het bestuur en het bureau van de Pensioenfederatie. Ze dragen bij aan een aantal belangrijke doelen van onze vereniging: kennisuitwisseling, contact met collega-specialisten en draagvlak voor sectorbreed beleid. De commissies bestaan uit vakspecialisten. Elke commissie heeft een voorzitter vanuit de leden en een linking pin vanuit het bestuur. Uitzonderingen zijn de commissies Public Affairs en Woordvoering. De manager PA en de woordvoerder van het bureau vervullen de rol van linking pin, omdat zij deelnemen aan bestuursvergaderingen.

Ultimo 2024 had de Pensioenfederatie de volgende commissies:

Commissie	Voorzitter	(Bestuurlijke) linking pin
Actuariaat	Hans Staring	Peter de Groot
Communicatie	Celeste de Quelerij	Sandra Schellekens
Data & IT	Stephan Linnenbank	André Snellen
Governance en Compliance	Peter van Gameren	Tim van der Rijken
Pensioenzaken	Karin Bitter	Jacqueline Joppe
Public Affairs	Wouter Thalen	manager PA bureau, Kirsten Wilkeshuis
Risicomanagement	Pieter van Foreest	Adam Barszczowski
Vermogensbeheer	Jessica Metelski	André van Vliet
Verslaglegging en uitvoeringskosten	Robert Huisman	Cor-Hilde van Beijeren
Woordvoerders	Asha Khoenkhoen	Michael Vos, woordvoerder Pensioenfederatie

De Advies- en Uitvoeringsraad

Ook hebben we een Advies- en Uitvoeringsraad (AUR), met vertegenwoordigers van pensioenuitvoeringsorganisaties, zelfadministrerende fondsen en bestuursbureaus. De AUR adviseert gevraagd en ongevraagd over de uitvoering en over ontwikkelingen in beleid. Ook faciliteert de AUR kennisuitwisseling. Jasper Kemme is de voorzitter van de AUR, David van As is de vicevoorzitter.

Het bestuur let erop dat de leden van de commissies en de AUR van verschillende typen fondsen en uitvoerders komen. En dat de verdeling van de verschillende leden evenwichtig is. Het bestuur kan besluiten om voor een specifiek onderwerp een aparte en tijdelijke (multidisciplinaire) werkgroep op te richten. Die werkgroep krijgt dan de opdracht een voorstel over dat onderwerp te maken.

De kringen

De kringen hebben een eigen rol. Kringen zijn deelnetwerken van directeuren en bestuursleden van (een bepaald type) pensioenfondsen. Hun activiteiten richten zich vooral op onderling contact, informatie-uitwisseling en collegiale intervisie. De kringen zijn autonoom en bepalen hun eigen agenda. Bij de bijeenkomsten van de meeste kringen is ook een beleidsadviseur van de Pensioenfederatie aanwezig. Deze beleidsadviseur praat de kring dan bij over actualiteiten en ontwikkelingen.

Het bureau

Het bureau bereidt alle besluiten van het bestuur en de ALV voor en voert ze uit. Daarnaast heeft het bureau een schakelfunctie tussen de pensioenwereld en het politieke en maatschappelijke speelveld in Nederland en Europa. Het bureau bestaat uit een algemeen directeur, een directeur bedrijfsvoering en medewerkers met verschillende achtergronden en expertise. Het bureau werkt met een programma- en projectstructuur. Het uitgangspunt is de verschillende specialismen zo goed mogelijk te benutten. Twee medewerkers in Brussel onderhouden permanent contact met de organen van de Europese Unie en de Europese stakeholders. Eind 2024 was het aantal fte 24,89 en hadden we 19 vrouwen en 14 mannen in dienst. Medewerkers van de Pensioenfederatie nemen deel aan de pensioenregeling van Pensioenfonds Zorg en Welzijn.

Bedragen x € 1		
Functie(s)	Algemeen directeur	Directeur bedrijfsvoering
Duur dienstverband in 2024	1/1 – 31/12	13/05 – 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	0,95
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?		
Bezoldiging		
Beloning (bruto)	€ 186.242,72	€ 85.099,76
Belastbare onkostenvergoedingen	€ 47,27	€ 78,38
Pensioenpremie (werkgeversdeel)	€ 31.897,03	€ 17.940,14
Totaal bezoldiging	€ 218.187,02	€ 103.118,28

Beloning directie en onafhankelijk voorzitter

In 2024 was Edith Maat onze algemeen directeur. Medio mei trad Eelke Visscher aan als directeur Bedrijfsvoering; hij volgde David Versluis op die eind 2023 werd benoemd als directeur van de Geschilleninstantie Pensioenfondsen.

De honorering van Ger Jaarsma, onze onafhankelijke voorzitter, bedraagt €116.500 exclusief btw en overige kosten.

Het bestuur

Ons bestuur bestaat uit zes bestuurders namens de bedrijfstakpensioenfondsen, vier bestuurders namens de ondernemingspensioenfondsen en twee bestuurders namens de beroepspensioenfondsen.

Het bestuur 2024

Vanuit de bedrijfstakpensioenfondsen:

- Jacqueline Joppe, bestuurder Pensioenfonds Zorg & Welzijn
- Paula Verhoef, niet-uitvoerend bestuurder Pensioenfonds Rail & OV
- André Snellen, voorzitter bestuur Pensioenfonds Detailhandel
- André van Vliet, niet-uitvoerend bestuurder Pensioenfonds ABP
- Tim van der Rijken, bestuurder Pensioenfonds Kappers
- (per juli 2024) Cor-Hilde van Beijeren, bestuurder Pensioenfonds Bouwnijverheid
- (tot 1 april 2024) Rik Grutters, voorzitter bestuur Pensioenfonds Levensmiddelen en niet-uitvoerend bestuurder PME

Vanuit de ondernemingspensioenfondsen:

- Neoletta Poelgeest, uitvoerend bestuurder Pensioenfonds ABN AMRO
- Sandra Schellekens, uitvoerend bestuurder Pensioenfonds Rabobank
- Kenan Yildirim, managing director Shell Pensioenbureau Nederland
- Peter de Groot, bestuurder Pensioenfonds De Nederlandse Bank

Vanuit de beroepspensioenfondsen:

- Adam Barszczowski, bestuurslid Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten
- Jacques van Dijken, statutair directeur SPMS

Rooster van aftreden bestuursleden

In 2024 hebben de leden de statutenwijziging goedgekeurd waarin de benoemingstermijnen van de leden van het bestuur in navolging van de Code Pensioenfondsen worden aangepast. Hierdoor is het rooster van aftreden van de leden van het bestuur veranderd. De tabel hieronder toont het huidige rooster van aftreden.

Naam bestuurder	Termijnen	Datum aftreden	Herbenoeming mogelijk?
Rik Grutters	1e termijn 2017 2e termijn 2021	31-3-2024	n.v.t.
Paula Verhoef	1e termijn 1-1-2020 2e termijn 1-1-2024	31-1-2025	n.v.t.
André Snellen	1e termijn 2024 2e termijn 1-1-2018 3e termijn 1-1-2022	31-12-2025	Nee
Tim van der Rijken	1e termijn 1-1-2022 2e termijn 1-1-2026	31-12-2025	Ja, 2e termijn
Jacques van Dijken	1e termijn 1-1-2022 2e termijn 1-1-2026	31-12-2025	Ja, 2e termijn
Neoletta Poelgeest	1e termijn 1-1-2019 2e termijn 1-1-2023	31-12-2026	Eventueel 3e termijn
Sandra Schellekens	1e termijn 1-1-2023 2e termijn 1-1-2027	31-12-2026	Ja, 2e termijn
Kenan Yildirim	1e termijn 1-1-2020 2e termijn 1-1-2024	31-12-2027	Eventueel 3e termijn
Peter de Groot	1e termijn 1-1-2024 2e termijn 1-1-2028	31-12-2027	Ja, 2e termijn
Adam Barszczowski	1e termijn 1-1-2024 2e termijn 1-1-2028	31-12-2027	Ja, 2e termijn
Cor-Hilde van Beijeren	1e termijn 1-7-2024 2e termijn 1-7-2027	30-6-2027	Ja, 2e termijn
André van Vliet	1e termijn 1-1-2021 2e termijn 1-1-2025	31-12-2028	Eventueel 3e termijn

Vergoeding aan bestuursleden

De vacatievergoeding was €20.280 voor leden van het algemeen bestuur en €3.768 voor leden van het dagelijks bestuur. Een bestuurslid, lid van de PensionsEurope board en Stuurgroep Europa, ontving €14.859 aan vergoedingen. Twee bestuursleden in de Stichting Pensioenregister kregen ieder €3.768 vergoeding. Ook een ander lid van de Stichting Pensioenregister ontving in 2024 €3.768. We betaalden btw-compensatie over vergoedingen aan bestuursleden die zelf btw afdragen. De vergoeding werd overgemaakt naar de werkgever of het bestuurslid.

Overzicht vergoedingen aan bestuursleden:

Naam	Bedrag 2024	Btw 2024
Rik Grutters ¹ (periode 1e kwartaal)	€5.070	n.v.t.
Paula Verhoef ¹ - Algemeen Bestuur - Dagelijks bestuur	€20.280 €3.768	n.v.t.
André Snellen	€20.280	€4.259
Tim van der Rijken	€20.280	€4.259
Jacques van Dijken - Algemeen Bestuur - Onkosten Europa - Vergoeding PensionsEurope	€20.280 €11.000 €3.859	€4.259 0 0
Neoletta Poelgeest ¹ - Algemeen Bestuur - Vergoeding bestuur SPR	€20.280 €3.768	n.v.t.
Jacqueline Joppe	€20.280	€4.259
Sandra Schellekens	€20.280	n.v.t.
Kenan Yildirim - Algemeen Bestuur - Vergoeding bestuur SPR	€20.280 €3.768	n.v.t.
Peter de Groot	€20.280	€4.259
Adam Barszczowski	€20.280	€4.259
Cor-Hilde van Beijeren ¹ (periode 3e en 4e kwartaal)	€10.140	n.v.t.
André van Vliet - Algemeen Bestuur - Dagelijks bestuur	€20.280 €3.768	€5.050

Nevenactiviteiten van bestuursleden

In juli 2024 werd Ramon Ory van Ory Risk & Compliance aangesteld als externe compliance officer, na het overlijden van Nicolette Opdam van HVG Law die voorheen deze rol vervulde voor de Pensioenfederatie. Ramon Ory controleert de nevenfuncties van bestuursleden en rapporteert aan het bestuur van de Pensioenfederatie. In 2024 leverde hij de jaarrapportage over 2023 op. Er werden geen bijzonderheden geconstateerd.

¹ We maakten de vergoeding over naar de werkgever.

Het is de afspraak om transparant te zijn over de nevenfuncties van bestuursleden. Hieronder staat het overzicht.

Wt toekomst pensioenen
Betaalde nevenfuncties onafhankelijk voorzitter, bestuursleden, en directie in 2024

Naam bestuurslid	Voordragend pensioenfonds	Betaalde nevenwerkzaamheden
Ger Jaarsma	Onafhankelijk voorzitter Pensioenfederatie	• Voorzitter Toetsingscommissie Vangnet Participatiewet (ministerie SZW) • Voorzitter Raad van Commissarissen Caparis NV • Lid Raad van Toezicht Firda • Voorzitter Raad van Toezicht GGZ Friesland • Voorzitter Raad voor Certificering van Stichting Social Responsible Credit Management (SRCM) • Onafhankelijk Voorzitter Stichting Zelfregulering • Voorzitter Espria Ledenvereniging • Voorzitter Raad van Toezicht CVO-nwf
Adam Barsszczowski	Pensioenfonds Fysiotherapeuten	• Bestuurslid Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten • Fysiotherapeut • C-enter
Cor-Hilde van Beijeren	Pensioenfonds Bouwnijverheid	• Bestuurslid Pensioenfonds Bouwnijverheid • Bpf Vlakglas • CNV Vakmensen
Jacques van Dijken	Pensioenfonds Medisch Specialisten	• Statutair directeur Pensioenfonds Medisch Specialisten • Bestuurslid PensionsEurope • Directeur Van Dijken Beheer en Van Dijken Holding

Peter de Groot	Pensioenfonds DNB	• Inbo Architecten, lid RvA • Pensioenfonds Architectenbureaus. bestuurder • Pensioenfonds Delta Lloyd, voorzitter RvT • Woningborg, lid RvC • PNO Media, voorzitter audit committee-
Jacqueline Joppe	Pensioenfonds Zorg en Welzijn	• Bestuurslid PFZW • Lid Raad van Toezicht Carintreggeland • Voorzitter Raad van Toezicht Lister • Bestuurslid VvAA
Neoletta Poelgeest	Pensioenfonds ABN AMRO	• Uitvoerend bestuurder / hoofd beleidsadvies ABN AMRO Pensioenfonds • Bestuurslid Stichting Pensioenregister • Bestuurslid PF levensmiddelen-
Tim van der Rijken	BPF Kappers	• Bestuurslid Pensioenfonds Kappers • Vicevoorzitter Raad van Toezicht Stichting Westelijke Tuinsteden • Lid Raad van Toezicht OnderhoudNL • Mede-eigenaar / bestuurder Semilla Impact B.V. en Estrella Impact B.V. • Eigenaar Be-TIM • Voorzitter van de LBBO, beroepsorganisatie van • begeleiders in het onderwijs
Sandra Schellekens	Pensioenfonds Rabobank	• Bestuurslid Pf Rabobank
André Snellen	BPF Detailhandel	• Directeur/eigenaar MKB Risicobeheer BV • Directeur/eigenaar Verzuim Services BV • Directeur d'Hema BV • Directeur/eigenaar Sancho BV • Directeur/eigenaar Solar Benefits BV

Paula Verhoef (tot 1 feb 2025)	Pensioenfonds Rail en OV	• Manager pensioen, jong en zelfstandigen FNV • Niet uitvoerend bestuurs Pensioenfonds Rail & OV • Raad van Toezicht Stichting Uniek • Bestuurslid Stichting Zelfregulering
André van Vliet	Pensioenfonds ABP	• Niet uitvoerend bestuurder ABP • Lid van Raad van Commissarissen woningcorporatie • Havensteder • Bestuurslid Stichting Zelfregulering
Kenan Yildirim	Shell Pensioenfonds	• Shell Pensioenbureau NL B.V. & Uitvoerend bestuurder Shell NL Pensioen Stichting • Lid Raad van Toezicht Universiteit Leiden • Lid Bestuur Stichting Pensioenregister
Bureau	Functie	Betaalde nevenwerkzaamheden
Edith Maat	Algemeen directeur	geen
Eelke Visscher	Directeur Bedrijfsvoering	Verhuur van Lemsteraak Henriette Selinde (eigendom)

PENSIOENFEDERATIE

Financieel jaarverslag 2024

Digitaal ondertekend door:

M. Punselie AA
19 mei 2025 14:31 +02:00

Inhoudsopgave

	<u>Pagina</u>
1. Balans per 31 december 2024 (na bestemming van het resultaat)	2
2. Rekening van baten en lasten over 2024	3
3. Algemene toelichting	4-5
4. Toelichting op de balans per 31 december 2024	6-8
5. Toelichting op de rekening van baten en lasten over 2024	9-11
6. Overige gegevens: a) resultaatbestemming	12
b) controleverklaring	12
7. Begroting 2025	13

1. BALANS PER 31 DECEMBER 2024

	<u>2024</u>	<u>2023</u>
<u>Activa</u>		
<i>Vaste activa</i>		
<u>Materiële vaste activa</u>		
Inventaris en inrichting	€ 45.589	€ 55.820
Hard- en Software	52.782	35.310
Kantoorapparatuur	0	0
Huurdersinvesteringen	<u>15.904</u>	<u>0</u>
	€ 114.275	€ 91.130
<u>Financiële vaste activa</u>		
Lening u/g	€ 0	€ 25.000
<i>Vlottende activa</i>		
<u>Vorderingen</u>		
Belastingen	€ 19.153	€ 0
Nog te ontvangen bedragen	364.731	2.633.618
Vooruitbetaalde kosten	<u>177.909</u>	<u>289.278</u>
	€ 561.793	€ 2.922.896
<u>Liquide middelen</u>	€ 6.065.748	€ 4.375.066
	<u>€ 6.741.816</u>	<u>€ 7.414.092</u>
 <u>Passiva</u>		
<u>Eigen vermogen</u>		
Algemene reserve	€ 5.828.403	€ 5.998.515
	€ 5.828.403	€ 5.998.515
<u>Kortlopende schulden</u>		
Belastingen en premie sociale verzek.	€ 159.629	€ 145.277
Personeelskosten	213.803	206.978
Te betalen kosten	<u>539.981</u>	<u>1.063.322</u>
	€ 913.413	€ 1.415.577
	<u>€ 6.741.816</u>	<u>€ 7.414.092</u>

2. REKENING VAN BATEN EN LASTEN OVER 2024

	Resultaat 2024	Begroting 2024	Resultaat 2023
<u>Baten</u>			
Contributies	€ 6.520.526	€ 6.535.000	€ 6.534.870
Interest en overige baten en lasten	87.663	33.500	96.701
Sponsorgelden	132.314	95.000	92.773
Totale baten	€ 6.740.503	€ 6.663.500	€ 6.724.344
<u>Lasten</u>			
Europa / internationaal	€ 598.228	€ 580.325	€ 553.227
Gezicht naar de achterban	1.365.528	1.420.707	1.293.232
Gezicht naar buiten	1.639.728	1.611.379	1.562.593
Beleidsvorming / beleid beïnvloeding	1.589.656	1.562.113	1.414.511
Bestuurskosten	599.089	570.560	578.174
Facilitair	959.255	918.865	909.277
Diverse projecten	159.131	185.000	195.951
Bijzondere lasten	0	0	1.000.000
Totale lasten	€ 6.910.615	€ 6.848.949	€ 7.506.965
Totale baten	€ 6.740.503	€ 6.663.500	€ 6.724.344
Totale lasten	€ 6.910.615	€ 6.848.949	€ 7.506.965
<u>Resultaat</u>	€ -170.112	€ -185.449	€ -782.621
<u>Resultaatverdeling</u>			
Algemene reserve	€ -170.112		€ -782.621
	€ -170.112		€ -782.621

3. ALGEMENE TOELICHTING

3.1. Doel

De Pensioenfederatie verenigt, verbindt en vertegenwoordigt haar leden. Als vereniging behartigen we de belangen van vrijwel alle Nederlandse pensioenfondsen, acteren we op voor de leden relevante maatschappelijke ontwikkelingen en verbinden we de pensioenfondsen onderling en met stakeholders. Er zijn 149 aangesloten pensioenfondsen.

3.2. Oprichting

De vereniging is opgericht op 16 juni 2011.
De activiteiten zijn gestart per 1 januari 2012.

3.3 Grondslagen van waardering en bepaling van het resultaat

Algemeen

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn gebaseerd op eigen grondslagen. Voor zover niet anders is vermeld zijn de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen bepaald op basis van de geschatte economische levensduur. Afschrijving vindt plaats op basis van een volledig jaar, ongeacht het tijdstip van aanschaf.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden gewaardeerd op nominale waarde, rekening houdende met een eventuele voorziening voor oninbaarheid.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd op nominale waarde, rekening houdende met een voorziening voor oninbaarheid. Hierbij wordt op vorderingen, indien dit noodzakelijk is, een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt bepaald op individuele beoordeling van de debiteuren.

Pensioenregeling

De pensioenregeling is ondergebracht bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW). Dit is een defined benefit-regeling.

Deze toegezegd-pensioenregeling is in de jaarrekening verwerkt als een toegezegde-bijdrageregeling. De over het boekjaar verschuldigde premies worden als kosten verantwoord. De risico's die niet door de verzekering zijn afgedekt (met name loonontwikkeling en prijsindexatie) komen niet tot uitdrukking in een in de balans opgenomen voorziening.

Resultaatbepaling

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de bijdragen van de leden, de derden-organisaties en de overige baten en de lasten over het jaar.

De afschrijvingen op de materiële vaste activa vinden plaats volgens de lineaire methode op basis van de geschatte economische levensduur.

De baten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

4. TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2024

Activa

Materiële vaste activa € 114.275 (2023: € 91.130)

Het verloop van de materiële vaste activa is als volgt:

	Verkrijgings- prijs	Cumulatieve waardeverm. afschrijv.	Boekwaarde 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2023
<i>Inventaris en inrichting:</i>				
Stand per 1 januari	€ 685.776	€ 629.956		€ 55.820
Investerings 2024	5.152			
Aanschafwaarde desinvesteringen				
Afschrijvingen 2024		15.383		
Afschrijvingen desinvesteringen				
Stand per 31 december	€ 690.928	€ 645.339	€ 45.589	
<i>Hard- en Software:</i>				
Stand per 1 januari	€ 214.254	€ 178.944		€ 35.310
Investerings 2024	35.486			
Aanschafwaarde desinvesteringen				
Afschrijvingen 2024		18.014		
Afschrijvingen desinvesteringen				
Stand per 31 december	€ 249.740	€ 196.958	€ 52.782	
<i>Kantoorapparatuur:</i>				
Stand per 1 januari	€ 42.216	€ 42.216		€ 0
Investerings 2024				
Aanschafwaarde desinvesteringen				
Afschrijvingen 2024				
Afschrijvingen desinvesteringen				
Stand per 31 december	€ 42.216	€ 42.216	€ 0	
<i>Huurdersinvesteringen</i>				
Stand per 1 januari	€ 0	€ 0		€ 0
Investerings 2024	18.351			
Aanschafwaarde desinvesteringen				
Afschrijvingen 2024		2.447		
Afschrijvingen desinvesteringen				
Stand per 31 december	€ 18.351	€ 2.447	€ 15.904	
			€ 114.275	€ 91.130

Afschrijving vindt plaats op basis van een volledig jaar, ongeacht het tijdstip van aanschaf.

De afschrijvingen worden berekend op basis van de volgende normen:

Inventaris en inrichting:	10%
Hard- en Software:	20-25%
Kantoorapparatuur:	20%
Huurdersinvesteringen:	20%

Financiële vaste activa € 0 (2023: €25.000)

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt:

Lening u/g Stichting Zelfregulering Pensioenfondsen

Per 1 januari 2024	€ 25.000	€ 50.000
bij: verstrekking lening	0	0
af: aflossing	-25.000	-25.000
Per 31 december 2024	€ 0	€ 25.000

De lening met een hoofdsom van €200.000 is in 2024 volledig afgelost.

Afgesproken is om geen rente in rekening te brengen.

	<u>31-12-2024</u>	<u>31-12-2023</u>
<u>Belastingen € 19.153 (2023: € 0)</u>		
Omzetbelasting 4e kwartaal	€ 19.153	€ 0
	<u>€ 19.153</u>	<u>€ 0</u>
<u>Nog te ontvangen bedragen € 364.731 (2023: € 2.633.618)</u>		
Debiteuren	€ 40.073	€ 587.176
Interest	17.672	12.980
Depotbedragen	3.374	3.374
Nog door te belasten bedragen	188.673	9.261
Te vorderen gelden SZP	98.840	96.764
Te vorderen gelden GIP (project 2023)	0	1.666.704
Te vorderen gelden GIP (project 2024)	0	100.340
Voorfinanciering GIP	0	150.000
Nog te ontvangen vergoedingen	4.191	4.022
Nog te ontvangen bedragen	1.908	2.997
Nog te factureren bedragen	10.000	0
	<u>€ 364.731</u>	<u>€ 2.633.618</u>
<u>Vooruitbetaalde kosten € 177.909 (2023: € 289.278)</u>		
Huisvestingskosten	€ 45.719	€ 47.931
Kantoorkosten	17.584	17.584
Personeelskosten	876	0
Verzekeringskosten	67.074	59.457
Kosten Europa / internationaal	6.288	5.919
Gezicht naar buiten	1.096	80.604
Automatiseringskosten	13.620	12.783
Bestuurskosten	1.652	0
Diverse projecten	0	65.000
Programma's	24.000	0
	<u>€ 177.909</u>	<u>€ 289.278</u>
<u>Liquide middelen € 6.065.748 (2023: € 4.375.066)</u>		
Kas	€ 96	€ 96
Rekening courant bank	114.377	101.274
Depositor rekeningen	5.951.275	4.273.696
Kruisposten	0	0
	<u>€ 6.065.748</u>	<u>€ 4.375.066</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking.

Passiva

Eigen vermogen € 5.828.403 (2023: € 5.998.515)

	<u>Algemene reserve</u>	<u>Reserve Gr.Onderh.</u>	<u>Reserve Imagocamp.</u>	<u>Totaal</u>
Per 1 januari 2024	€ 5.998.515	€ 0	€ 0	€ 5.998.515
Resultaat 2024	-170.112	0	0	-170.112
Overboeking naar Algemene reserve	0	0	0	0
Per 31 december 2024	<u>€ 5.828.403</u>	<u>€ 0</u>	<u>€ 0</u>	<u>€ 5.828.403</u>

Het bestuur heeft bepaald dat het weerstandsvermogen €5.000.000 bedraagt.

De algemene reserve mag tussen de €5.000.000 en €7.651.458 zijn.

	31-12-2024	31-12-2023
<u>Belastingen en premie sociale verzekeringen € 159.629 (2023: € 145.277)</u>		
Loonheffing december	€ 114.231	€ 100.467
Pensioenpremie december	45.398	37.778
Omzetbelasting 3e + 4e kwartaal	0	7.032
	<u>€ 159.629</u>	<u>€ 145.277</u>

<u>Personeelskosten € 213.803 (2023: € 206.978)</u>		
Vakantietoeslag	€ 129.540	€ 97.486
Vakantiedagen	83.707	107.989
Vooruitontvangen bedragen	556	1.503
	<u>€ 213.803</u>	<u>€ 206.978</u>

<u>Te betalen kosten € 539.981 (2023: € 1.063.322)</u>		
Crediteuren	€ 412.963	€ 923.414
Toestelkrediet telefoons	3.176	0
Personeelskosten	15.256	10.695
Accountantskosten	16.746	16.880
Administratiekosten	3.042	8.842
Europa/internationaal	9.633	0
Gezicht naar buiten	883	25.313
Gezicht naar de achterban	0	13.068
Bestuur	64.371	64.446
Diverse projecten	13.608	649
Kantoorkosten / huisvestingskosten	303	15
	<u>€ 539.981</u>	<u>€ 1.063.322</u>

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Huurcontract van een deel van de 24e etage van het gebouw WTC The Hague:

Per 1 januari 2017 is de huurovereenkomst verlengd met 6,5 jaren en zijn er nieuwe afspraken gemaakt over de hoogte van de huurlast. Dit betekent dat de huurovereenkomst nu loopt tot 31 december 2026. De jaarlast van de nieuwe huurverplichting bedraagt in 2024 € 167.019.

Waardeoverdracht pensioen: De Pensioenfederatie heeft zich in 2017 gecommitteerd om toekomstige waardeoverdrachten van het pensioen van al haar personeelsleden te financieren. Op het moment van opstellen van de jaarrekening zijn de hieruit voortvloeiende verplichtingen niet te kwantificeren en derhalve niet in de balans opgenomen. De omvang is afhankelijk van waar de waarden zijn opgebouwd, hoeveel medewerkers hun waarde overdragen, de omvang van de over te dragen waarden en de rentestand op het moment van waardeoverdracht.

5. TOELICHTING OP DE REKENING VAN BATEN EN LASTEN OVER 2024

	Resultaat 2024	Begroting 2024	Resultaat 2023
<u>Baten</u>			
<u>Contributies € 6.520.526 (2023: € 6.534.870)</u>			
Contributie leden	€ 6.520.526	€ 6.535.000	€ 6.534.870
	<u>€ 6.520.526</u>	<u>€ 6.535.000</u>	<u>€ 6.534.870</u>
<u>Interest en overige baten en lasten € 87.663 (2023: € 96.701)</u>			
Interest	€ 82.722	€ 30.000	€ 52.708
Vergoedingen	4.941	3.500	4.772
Overige baten	0	0	39.221
	<u>€ 87.663</u>	<u>€ 33.500</u>	<u>€ 96.701</u>
<u>Sponsorgelden € 132.314 (2023: € 92.773)</u>			
Congres Pensioenfederatie	€ 132.314	€ 95.000	€ 92.773
	<u>€ 132.314</u>	<u>€ 95.000</u>	<u>€ 92.773</u>
<u>Lasten</u>			
<u>Europa / internationaal € 598.228 (2023: € 553.227)</u>			
Kosten voor personeelsinzet	€ 280.047	€ 293.627	€ 270.181
AEIP	45.560	45.000	40.500
PensionsEurope	139.797	139.797	133.140
Reis- en verblijfkosten lobby Europa	86.084	52.500	56.697
Huisvesting Brussel	28.471	27.720	37.443
Niet-Nederlandstalige publicaties (vertaalkosten)	4.235	5.000	0
Portefeuillehouder Europa	11.000	10.681	10.370
Buitenlandse reizen	3.034	6.000	4.896
	<u>€ 598.228</u>	<u>€ 580.325</u>	<u>€ 553.227</u>

	Resultaat 2024	Begroting 2024	Resultaat 2023
<u>Gezicht naar de achterban € 1.365.528 (2023: € 1.293.232)</u>			
Kosten voor personeelsinzet	€ 1.179.399	€ 1.168.207	€ 971.038
Themabijeenkomsten	117.702	130.000	139.523
Deskundigheidsbevordering VO	21.658	30.000	16.150
Jongerenvereniging	3.522	5.000	461
Pensioenlab	32.000	30.000	32.190
Publicaties (brochures en handleidingen 50%)	11.247	7.500	11.716
Communicatie door Pensioenfondsen	0	50.000	122.154
	<u>€ 1.365.528</u>	<u>€ 1.420.707</u>	<u>€ 1.293.232</u>

<u>Gezicht naar buiten € 1.639.728 (2023: € 1.562.593)</u>			
Kosten voor personeelsinzet	€ 445.483	€ 433.879	€ 347.177
Congres	122.983	75.000	117.070
Bijdrage Wijzer in geldzaken	350.000	350.000	350.000
Gastlessen MBO	34.000	25.000	56.873
Publicaties (brochures en handleidingen 50%)	11.247	7.500	11.716
Nieuwsbrief Stakeholders	21.181	30.000	26.000
Website optimalisaties	51.346	50.000	55.752
Inkoop media	173.142	190.000	87.269
Doelgroep communicatie/jongeren	214.839	150.000	134.356
Herziening Code Pensioenfondsen	0	0	69.240
Campagne Pensioenfondsen NL	200.013	200.000	156.878
Ontwikkelen tools en animaties	15.494	100.000	113.101
Stakeholders onderzoek	0	0	9.253
BWPHI	0	0	27.908
	<u>€ 1.639.728</u>	<u>€ 1.611.379</u>	<u>€ 1.562.593</u>

<u>Beleidsvorming / beleid beïnvloeding € 1.589.656 (2023: € 1.414.511)</u>			
Kosten voor personeelsinzet	€ 1.570.096	€ 1.531.113	€ 1.398.829
Stimulering arbeidsmarkt	6.164	20.000	5.657
Diverse lidmaatschappen	13.396	11.000	10.025
	<u>€ 1.589.656</u>	<u>€ 1.562.113</u>	<u>€ 1.414.511</u>

<u>Bestuurskosten € 599.089 (2023: € 578.174)</u>			
Kosten voor personeelsinzet	€ 115.575	€ 110.038	€ 119.320
Kosten voorzitter	165.911	158.620	155.907
Vergaderkosten bestuur	307.254	291.902	302.825
Extra bestuurskosten	10.349	10.000	122
	<u>€ 599.089</u>	<u>€ 570.560</u>	<u>€ 578.174</u>

	Resultaat 2024	Begroting 2024	Resultaat 2023
<u>Facilitair € 959.255 (2023: € 909.277)</u>			
Kosten voor personeelsinzet	€ 332.837	€ 288.865	€ 324.390
Huisvestingskosten	269.005	241.500	271.410
Kantoorkosten	321.570	336.000	275.339
Inventariskosten	35.843	52.500	38.138
	<u>€ 959.255</u>	<u>€ 918.865</u>	<u>€ 909.277</u>
 <u>Diverse projecten € 159.131 (2023: € 195.951)</u>			
Diverse projecten	€ 89.695	€ 100.000	€ 108.970
IMVB Convenant	12.355	25.000	47.501
Klimaatakkoord	57.081	60.000	39.480
	<u>€ 159.131</u>	<u>€ 185.000</u>	<u>€ 195.951</u>
 <u>Bijzondere lasten € 0 (2023: € 1.000.000)</u>			
Implementatiekosten GIP	€	€ 0	€ 1.000.000
	<u>€ 0</u>	<u>€ 0</u>	<u>€ 1.000.000</u>

6. OVERIGE GEGEVENS

6 a) Resultaatbestemming

Het negatieve saldo van baten en lasten over het boekjaar 2024 bedraagt € 170.112.

Vooruitlopend op het besluit van de algemene ledenvergadering is het resultaat als volgt verwerkt:

- ten laste van de Algemene reserve €170.112.

6 b) Controleverklaring

Zie bijlage.

7. BEGROTING 2025

Baten

Contributies	€ 6.858.936
Interest en overige baten/lasten	64.750
Sponsorgelden	<u>95.000</u>
Totale baten	€ 7.018.686

Lasten

Europa / internationaal	€ 478.836
Programma's	3.872.809
Vereniging	838.268
Bestuurskosten	486.675
Diverse projecten	50.000
Kosten personeelsinzet directie, secretariaat, HR, finance	843.624
Huisvestingskosten	302.500
Kantoorkosten	303.750
Inventariskosten	<u>42.000</u>
Totale lasten	€ 7.218.462

Resultaat t.l.v. Algemene reserve

€ -199.776